

RÄDDNINGSTJÄNSTEN INFORMERAR

Personantal och utrymningsvägar från kyrkor mm.

STY-2629

Bakgrund

Enköpings och Håbo kommun är två av Sveriges kyrktätaste kommuner sett till både yta och per invånare. Inte sällan är kyrkorna flera hundra år gamla och kulturminnesmärkta sedan länge. Kyrkornas ålder innebär att de inte är byggda utifrån dagens lagar och regler när det gäller tillgång till utrymningsvägar, vilket innebär att Räddningstjänsten Enköping-Håbo identifierat ett behov av detta informationsblad för att redogöra för synen på tillgång till utrymningsvägar relaterat till maximalt personantal i de aktuella byggnaderna.

Dagens lagstiftning

Räddningstjänst förrättar tillsyn på befintliga byggnader utifrån lagen om skydd mot olyckor. I denna lagstiftning går att läsa att:

2 kap, 2 § "Ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar skall i skäligen omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand."

Att en byggnad har tillräckliga utrymningsvägar för att samtliga personer i byggnaden ska kunna utrymma innan kritiska förhållanden uppstår på grund av brand är enligt Räddningstjänsten en av de mest grundläggande åtgärderna för att hindra eller begränsa skador till följd av brand som åligger en fastighetsägare/nyttjanderättshavare.

Enligt dagens bygglagstiftning krävs det minst två av varandra oberoende utrymningsvägar¹ (minst 5 m mellan de båda) där båda vägarna ut är lätt öppningsbara dörrar. Gångavståndet till den närmaste utrymningsvägen får max vara 30 meter. Om utrymningsvägarna (dörrarna) är 0,9 meter breda kan man ta in max 150 personer i byggnaden och vill man ta in fler måste utrymningsvägarna vara minst 1,2 meter breda. Bygglagstiftningen gäller inte retroaktivt, men det är denna nivå på utrymnings säkerheten som man bör *sträva efter* även på befintligt byggnadsbestånd, enligt Räddningstjänsten.

Problematiken

Problemet med många av de kyrkor som byggdes för flera hundra år sedan är att den endast finns en utrymningsväg (huvudentrén) från kyrkan, vilket vid en brand dels kan blockera enda vägen ut och dels medföra att alla besökare inte hinner ut om samtliga ska trängas genom samma öppning i byggnaden.

Räddningstjänsten generella syn på ämnet

Räddningstjänsten har en förståelse för att byggnadens kulturhistoriska värde medför en problematik att ta upp en ny dörr i fasaden för utrymning. Detta innebär dock inte att fastighetsägaren/nyttjanderättshavaren kan frångå dagens förväntningar och krav på utrymnings säkerhet och endast hänvisa till byggnadens värde. Begränsningar i utrymningsvägarnas utförande (antal/storlek/typ etc) kan till viss del kompenseras med organisatoriska åtgärder så som brandvakter/utrymningsledare placerade vid utrymningsvägen/vägarna, men inte fullt ut.

¹ Det finns undantag där det räcker med 1 utrymningsväg. Då krävs att gångavståndet understiger 15 m, lokalen är lätt överblickbar och maximalt personantal är då 30 personer.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN INFORMERAR

Personantal och utrymningsvägar från kyrkor mm.

Räddningstjänsten anser att kyrkor som endast har tillgång till en utrymningsväg kan husera 50 personer innan utrymningssäkerheten äventyras. Detta under förutsättning att det finns en organisation som är medveten om byggnadens begränsningar och är utformad för att reducera risken för att brand uppstår och vid behov klarar en utrymningssituation.

Önskar man ta in fler än 50 personer i en kyrka krävs att minst ytterligare 1 utrymningsväg (utöver huvudentrén) anordnas. Denna utrymningsväg kan i vissa fall utgöras av ett fönster som är anpassat för utrymning vilket innebär att fönstret ska ha en tillräcklig bredd och höjd för utrymning samt att utrymning underlättas med trappsteg och handledare. Lösningen förutsätter också att det finns en organisation som hjälper till vid utrymning. För att utreda det maximala personantalet i en specifik byggnad med en specifik fönsterlösning anser Räddningstjänsten att en sakkunnig (brandkonsult) behöver anlitas. Utredningen bör utifrån från det byggnadstekniska och organisatoriska brandskyddet komma fram till det maximala personantalet som kan utrymma från kyrkan innan kritiska förhållanden uppstår i lokalen. Resultatet av den utredningen bör sedan diskuteras med Räddningstjänsten.

[Läs mer](#)

Brandskydd i kyrkor, Lars Rang, Brandskyddsföreningen, 2012

Brandskydd i kulturbyggnader, Räddningsverket och Riksantikvarieämbetet, 1997

[Kontakta oss](#)

Har du ytterligare frågor eller funderingar är du välkommen att ringa oss på telefonnummer: 0171-47 56 00 alternativt 47 56 15.